

Коментари и одговори на коментарите од операторите во врска со ПРАВИЛНИК ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА СОДРЖИНАТА И ИНФОРМАЦИИТЕ ШТО ТРЕБА ДА БИДАТ ОБЈАВЕНИ ВО РЕФЕРЕНТНАТА ПОНУДА ЗА ИНТЕРКОНЕКЦИЈА

Коментари и забелешки од Македонски Телеком АД Скопје,:

Реден број на членот	Предлог измени на Македонски Телеком	Образложение
Член 4 став в	в) SIP протокол кој ќе се користи за пренос на сигнализацијата за говор на интерфејсите за IP интерконектирање кај јавните фиксни и мобилни електронски комуникациски мрежи.	<p>Предлагаме допрецизирање и унифицирање на SIP протоколот за пренос на сигнализација за говор кој ќе се користи на интерфејсите за IP интерконектирање помеѓу сите јавни фиксни мрежи и јавни мобилни мрежи.</p> <p>Ова од причина што со анализата на пазарите за започнување, завршување и транзитирање на повици во 2013 година од страна на Агенцијата за електронски комуникации веќе е утврдено дека при имплементација на IP интерконекција со фиксната мрежа на Македонски Телеком АД ќе се користи SIP протокол за пренос на сигнализација на говор, согласно што Македонски Телеком АД ја усогласи својата референтна понуда за интерконекција (МАТЕРИО) , а операторите треба да ги адаптираат своите мрежи за соодветна имплементација на IP интерконекцијата. Македонски Телеком АД започна и реализираше тестирање на IP интерконекцијата согласно МАТЕРИО со користење на SIP протокол со операторот Неотел. Секој оператор е навремено запознаен дека во својата мрежа треба да имплементира SIP протокол.</p> <p>Согласно напатствијата од вендорите кои имплементираат SIP протокол, би сакале да укажеме дека технички не е возможно на платформа каде што е имплементиран SIP протокол да се имплементира и друг различен вид на SIP протокол како на пример SIP – I.</p> <p>Поради истото бараме SIP да биде единствен протокол преку кој ќе се релизира и фиксната и мобилната интерконекција и предлагаме бришење на SIP-I протокол од став в од членот 4.</p>

		<p>Дополнителен факт е дека со имплементацијата на IP интерконекција во мрежите на сите оператори не е потребно овозможување на поддршка на TDM или ISUP базирани пораки, бидејќи во пракса нема да има оператор кој нуди TDM интерконекција за да имаат потреба операторите за обезбедатвзаемно функционирање на SIP и ISUP пораките во случај на IP интерконекција што е главна намена на SIP – I протоколот.</p> <p>Имено, SIP – I протоколот се смета само како времено решение, кое е лимитирано во однос на можностите за IP интерконекција, бидејќи целта е воведувањето на SIP базирана интерконекција како напредна технологија.</p> <p>Беше предвиден 3 годишен транзициски период во кој ќе коегзистираат SIP и TDM интерконекциите после што сите оператори се обврзани за воведување на напредна технологија. Овој период беше утврден од Агенцијата како доволен за операторите да ги испланираат потребните активности за адаптирање на своите мрежи за имплементација на најавениот SIP протокол.</p> <p>Воедно сакаме да укажеме на новата состојба на телекомуникацискиот пазар каде функционираат само два оператори на јавна мобилна електронска комуникациска мрежа кои управуваат и со јавна фиксна електронска комуникациска мрежа и чија тенденција е на спојување на мрежните ресурси за обезбедување на услуги, бидејќи управувањето со повеќе платформи кои се базирани на различни технички решенија е значително покомплексно. Поради истото како поефикасен и побрз начин на имплементација сметаме дека е унифицираното решение со ист тип на протокол за двата вида на интерконекција – со фиксни и со мобилни оператори.</p>
<p>Коментар од АЕК:</p>	<p>Забелешката се прифаќа, и истата се проширува:</p> <p>Во член 4 во точка в), точка-запирката на крајот на реченицата се заменува со запирка и се додаваат зборовите “ при што за протокол за сигнализација за говорни услуги кај јавните електронски комуникациски мрежи треба да се користи SIP протокол, а за интерконекција на јавни мобилни електронски</p>	

	комуникациски мрежи може да се користи и SIP-I протокол доколку двете страни се согласни. За протокол за сигнализација за SMS пораки треба да се користи MAP преку SIGTRAN (M3UA/SCTP/IP), односно може да се користи SIGTRAN (M2PA/SCTP/IP) доколку двете страни се согласни .“	
Член 6 став 1 точка а)	а) услуга за интерконекција за завршување на повик на фиксни локации или мобилна мрежа, и терминација на SMS пораки во мобилни мрежи.	Предлагаме дополнување и допрецизирање на услугите за интерконекција кои се обезбедуваат во мобилни мрежи согласно постојната обврска за обезбедување на терминација на SMS пораки во мобилни мрежи.
Коментар од АЕК:	Забелешката се прифаќа. Во член 6 став (1) точка а), точка-запирката на крајот на реченицата се брише и се додава реченицата “и терминација на SMS пораки во мобилни електронски комуникациски мрежи.”	
Член 6 нов став 2	IP интерконекцијата на говорен сообраќај се реализира преку IP базиран говорен протокол - SIP, додека IP интерконекцијата на SMS сообраќајот се реализира преку SIGTRAN.	Предлагаме дополнување на член 6 со нов став 2 кој се однесува на допрецизирање кој протокол се користи при IP интерконектирање за говорен сообраќај и кој протокол се користи за SMS сообраќајот. Истото е во согласност со обврската за IP интерконекција за што е неопходно да биде земено во предвид воспоставување на SIGTRAN за обезбедување на интерконекција за SMS пораките помеѓу мобилните оператори. SIGTRAN е SS7/SCCP IP базирана сигнализација и е замена на постоечката SS7/SCCP TDM базирана сигнализација.
Коментар од АЕК:	Забелешката се прифаќа и истата се содржи во член 4 став в) од овој Правилник.	
Член 7 став 1	(1) Преку услугата за интерконекција за завршување на повик на фиксни локации или завршување на повик во мобилна мрежа и терминација на SMS пораки во мобилни мрежи: 1. Операторот обезбедува преземање и пренос на повици од точката за интерконекција со мрежата на операторот-корисник и нивно завршување	Предлагаме допрецизирање на став 1 од членот 7 во согласност со предложеното во член 6 став 1 и 2 наведени во табелата погоре, заради неопходното воведување на IP интерконектирање и на SMS пораките заедно со IP интерконектирањето за говорен сообраќај. Во предложената точка 2 од став 1 е наведено допрецизирање во

	<p>до:</p> <p>а) секој национален број доделен на Операторот согласно слика 1 од Прилог 2 на овој правилник;</p> <p>б) секој национален број доделен на трет оператор-корисник, ако Операторот има договор за интерконекција за услуги на завршување на повик со тој оператор-корисник и ако завршувањето до тој број е технички возможно, согласно слика 2 од Прилог 2 на овој правилник.</p> <p>(2) Кога податоците за идентификација на повикувачка линија се пренесени до мрежата на Операторот, Операторот ги пренесува тие податоци до повиканиот краен корисник ако при повикот се користела услугата CLIP.</p> <p>(3) Кога податоците за идентификување на повикувачка линија се пренесени до мрежата на Операторот, Операторот не ги пренесува тие податоци до повиканиот краен корисник ако при повикот се користела услугата CLIR, освен кога се работи за повик кон број на служби за итни повици или кога повиканата страна има активирано функција на CLIR Override.</p>	<p>однос на обврската на операторите за преземање и пренос на SMS пораките.</p>
--	--	---

	<p>2. Операторот обезбедува преземање и пренос на терминиранчки SMS пораки од точката за интерконекција до корисникот во мобилната мрежа на Операторот. Операторот обезбедува терминација на SMS пораки од интерконекциската точка до мрежата на друг Оператор, само доколку другиот Оператор ја користи интерконекциската точка на Операторот за негова национална/интернационална интерконекција.</p>	
<p>Коментар од АЕК:</p>	<p>Забелешката се прифаќа, истата се преформулира и гласи:</p> <p>Во член 7 се додава нов став (4) кој гласи “Преку услугата за интерконекција за завршување на SMS пораки операторот обезбедува преземање и пренос на SMS пораки од точката за интерконекција до корисникот во мобилната мрежа на Операторот. Операторот обезбедува терминација на SMS пораки од интерконекциската точка до мрежата на друг Оператор, само доколку другиот Оператор ја користи интерконекциската точка на Операторот за негова национална/интернационална интерконекција.”</p>	
<p>Член 39 став 1</p>	<p>(1) Сите оператори кои се поврзани на национални интерконекциски точки на јавната фиксна електронска комуникациска мрежа на Македонски Телеком АД Скопје треба да бидат IP интерконектирани со националните IP интерконекциски точкитина Македонски Телеком АД Скопје, најдоцна до 1 јули 2017 година.</p>	<p>Се согласуваме со предложената измена и предлагаме допрецизирање во согласност со одобрената референтна понуда на Македонски Телеком АД – Скопје. Согласно интензитетот на оперативните активности и подготовките од страна на операторите, а воедно и динамиката на комуникација помеѓу операторите, сметаме дека Агенцијата треба да ја разгледа и усогласи со операторите можноста за пролонгирање на рокот за имплементација на IP интерконекцијата со фиксната мрежа на Македонски Телеком АД до јули 2017 година, а се со цел да се оптимизираат роковите за имплементација на оваа обврска. Дополнително повеќе бидејќи рокот за имплементација на методата за преносливост на броеви е 01.01.2017 година што треба да биде имплементирано пред да биде имплементирана IP интерконекцијата.</p> <p>Очекуваме дека Агенцијата ќе излезе во пресрет на операторите со</p>

		цел соодветна имплементација на IP интерконекцијата.
Коментар од АЕК:	<p>Забелешката се прифаќа.</p> <p>Членот 39 се менува и гласи:</p> <p>“ (1) Операторите треба да бидат IP интерконектирани со точките за интерконекција на јавната фиксна електронска комуникациска мрежа на Македонски Телеком АД Скопје, најдоцна до 1 јули 2017 година.</p> <p>(2) Сите оператори треба да бидат IP интерконектирани помеѓу себе, најдоцна до 1 јануари 2018 година, освен со јавната фиксна мрежа на Македонски Телеком за која важи рокот од член 39 став 1.</p>	
Член 39 став 2	(2)Сите оператори треба да бидат IP интерконектирани помеѓу себе, најдоцна до 1 јануари 2018 година, освен со јавната фиксна мрежа на Македонски Телеком за која важи рокот од член 39 став 1.	Се согласуваме со предложената измена и предлагаме допрецизирање. Се надеваме дека Агенцијата ќе го земе во предвид потребниот период за воспоставување на физичката интерконекција и адаптирање на мрежите на операторите.
Коментар од АЕК:	<p>Забелешката се прифаќа.</p> <p>Членот 39 се менува и гласи:</p> <p>“ (1) Операторите треба да бидат IP интерконектирани со точките за интерконекција на јавната фиксна електронска комуникациска мрежа на Македонски Телеком АД Скопје, најдоцна до 1 јули 2017 година.</p> <p>(2) Сите оператори треба да бидат IP интерконектирани помеѓу себе, најдоцна до 1 јануари 2018 година, освен со јавната фиксна мрежа на Македонски Телеком за која важи рокот од член 39 став 1.</p>	
Член 39 став 3	(3) Операторите по 1 ви јануари 2017 година немаат обврска да нудат интерконекциски линкови базирани на традиционалната технологија на комутација на кола (анг. TDM – Time Division Multiplex).“	Во согласност со предложеното за став 2 од членот 39 предлагаме бришење на ставот 3 бидејќи за воведување на IP интерконекција потребен е период за адаптирање на мрежите, во кој ќе е потребно да може да се користи постојната TDM технологија.

Коментар од АЕК:	Забелешката се прифаќа, член 39 став 3 се брише.	
-------------------------	--	--

Коментар на ОНЕ.ВИП ДОО Скопје:

Во функција на прецизирање на околностите, би предложили извесна измена на член 2 од Предлог-Правилникот при што во член 39 би се додал став 4 кој би гласел: „ **СМС/ММС услугите кои не подлежат на оваа одредба, а функционираат на основ на сигнализација преку ТДМ/SS7 се мигрираат во взаемен договор меѓу операторите. Префериран начин за изведба на IP поврзување е MAP преку M3UA/SCTP/IP.**“.

Коментар од АЕК:

Забелешката се прифаќа, и истата се проширува:

Во член 4 во точка в), точка-запирката на крајот на реченицата се заменува со запирка и се додаваат зборовите “ при што за протокол за сигнализација за говорни услуги кај јавните електронски комуникациски мрежи треба да се користи SIP протокол, а за интерконекција на јавни мобилни електронски комуникациски мрежи може да се користи и SIP-I протокол доколку двете страни се согласни. За протокол за сигнализација за SMS пораки треба да се користи MAP преку SIGTRAN (M3UA/SCTP/IP), односно може да се користи SIGTRAN (M2PA/SCTP/IP) доколку двете страни се согласни .“